

RENAȘTEREA

ORGANUL OFICIAL AL EPARHIEI ORTODOXE ROMÂNE
A VADULUI, FELEACULUI, GEOAGIULUI ȘI CLUJULUI

Redacția și Administrația:
CLUJ,
Strada Iuliu Maniu Nr. 31

APARE ODATĂ PE SĂPTĂMÂNĂ
Abonament: 300 Lei la an

Redactor responsabil:
Protoiereu DUMITRU ANTAL

CUVÂNTUL PATRIARHULUI

De când au luat sfârșit serbările dela Alba-Iulia, aproape zilnic presa face diferite comentarii, expune anumite impresii, cari privesc cele petrecute în ziua de 20 Maiu în cetatea Unirii.

Am participat și noi la aceste serbări, am câștigat și noi anumite impresii; dar ceea ce îndeosebi ne-a înviorat și mulțumit și după modesta noastră părere a inaugurat în mod strălucit acest praznic național, a fost epocalul discurs al înaltului Regent și Patriarh Miron.

Lumea oficială părea nervoasă și ne-accesibilă pentru cuvinte mari și înțelepte pe când I. P. S. Sa rostia rar și cumpătat în Catedrala Unirii magistratul său discurs; dar s'au găsit totuși destui dintre aceia ce cu atențiunea cuvenită l-au ascultat și au fost profund impresionati de cuprinsul atât de documentat și convingător, expus într'o formă desăvârșită și inegalată.

Prin ce s'a distins în deosebi acest mare și înțelept cuvânt al Patriarhului?

Prin două note caracteristice mai însemnate: a evidențiat contribuția și marele merit al fraților din vechiul Regat pentru Ardeal, și a remarcat deosebitul rol bine-cuvântat ce l-a avut biserica strămoșască ortodoxă în pregătirea neamului pentru triumful zilelor de sărbătoare ce le petrecem.

Se desprindea totodată o bună lecție pentru mulți aceste mari adevăruri, rostite cu autoritatea cuvenită de însuș Patriarhul țării. Câte merite nu reclamă pentru sine, ba se socotește chiar mult superioară nouă în realizări din domeniul național biserica soră cu centrul la Blaj? Ori I. P. S. Patriarh-Regent prin date istorice, citate au-

tentice, restabilește adevărul și atribuie acolo meritele unde ele se cuvin să se deie.

Unele ziare au adus știrea surprinzătoare că magistrala cuvântare a Patriarhului ar fi indispus unele personalități sus puse și astfel nici n'ar fi fost transmisă în întregime în lumea din afară de hotarele țării. Nu ne vine a crede acest lueru; ar fi o prea mare necuviință față de unul dintre cei mai înalți factori din viața noastră de stat. Semnificativ însă ne-a părut faptul că dintre toate ziarele Capitalei, numai „Universul“ a publicat în întregime acest strălucit discurs. Oricât s'ar indispuie însă unii sau alții, adevărul nu poate fi înlăturat lungă vreme; menirea lui ca și a luminii, este să rămână pururea biruitor. Cei indispuși n'au curajul să-și deie supărarea pe față. Prea mare este autoritatea celui ce a vorbit și prea puternice i-au fost argumentele de care s'a servit, încât să mai îndrăznească cineva a-l contrazice.

Pentru noi s'a înfățișat acest discurs ca cea mai pilduitoare lecție și ne-a dat totodată cea mai desăvârșită satisfacție de ziua memorabilă când s'a aniversat primul deceniu dela unirea Ardealului cu patria-mamă.

Ne-am bucurat profund când în una din ședințele Sf. Sinod ținută de curând s'a luat hotărârea ca acest memorabil cuvânt al Patriarhului-Regent să fie tipărit în mii de exemplare și răspândit pretutindene între fiii aceluiaș neam peste întreg cuprinsul țării. Nu ne îndoim că el va strecura multă înviorare și mângâiere în sufletele celor ce ne iubesc cu adevărat neamul și țara.

Am fi insistat poate mai mult și am fi

reprodus unele părți din acest mare discurs, dar în speranța că în curând el va fi cunoscut în întregime de toată suflarea românească, ne mărginim doar numai la observațiile sumare ce le-am expus și prin aceasta credem a fi atras cuvenita luarea aminte a clerului și credincioșilor noștri asupra unui important act petrecut de curând în viața noastră culturală și națională.

I. V.

✓ Ratificarea concordatului cu Vaticanul.

Cu toată lupta demnă și justă dusă de biserica noastră împotriva concordatului, acest concordat, cu sprijinul declarat al tuturor partidelor — căci toate au contribuit câte ceva la întocmirea lui — s'a ratificat de către Senat și a fost depus și la Cameră, unde se va întâmpla la fel.

Conform hotărârii Sf. Sinod, I. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae Bălan, în ședința Senatului din 23 Maiu c. a cetit o declarație în numele bisericii ortodoxe, în care într'o formă concisă și extrem de bine documentată a arătat punctul de vedere al bisericii noastre referitor la acest concordat, lacunele ce le are din punct de vedere constituțional și nedreptățile ce ni se fac prin privilegiile ce le prevede pentru cultul catolic. Declarația a fost încheiată cu următoarele:

Drept aceea, bazați pe considerentele aici amintite, noi Episcopatul ortodox român, socotim încheierea concordatului cu Vaticanul, din punctul de vedere al dispozițiilor Constituției țării, ca anticonstituțională;

Din punctul de vedere al principiului libertății și al protecției deopotrivă a tuturor cultelor ca excepțional de privilegiator exclusiv pentru cultul catolic și cu totul nedrept față de biserica ortodoxă;

Din punctul de vedere al liniștii țării, turburător al păcii confesionale;

Din punctul de vedere al intereselor culturale ale statului și poporului românesc ca antipatriotic.

Declarăm că declinând dela noi orice răspundere pentru încheierea unui aseme-

nea Concordat, ne abținem de a lua parte la desbaterea lui și refuzăm să votăm proiectul de lege cu care a fost prezentat spre ratificare.

În discuția ce a urmat partidul maghiar a vorbit contra concordatului, zicând că prin el sunt lezate interesele catolicismului maghiar din Ardeal.

În favorul concordatului — cum era și de așteptat a vorbit arhiepiscopul catolic Cisar și episcopul unit Hossu, căutând să combată criticile aduse concordatului de către episcopatul ortodox.

Tot pentru apărarea concordatului a vorbit fostul ministru de culte Al. Lapedatu și actualul ministru Dr. A. Vlad, care a căutat să documenteze netemeinicia acuzelor de anti-constituționalism și ilegalități cari cuprind concordatul. Pentru punctele ce nu le-a putut combate a promis îndreptări pe alta cale, nu însă prin modificarea dispozițiilor din concordat.

La votarea legii de ratificare, reprezentanții bisericii noastre s'au obținut dela vot, părăsind ședința, afară de Mitropolitul Gurie.

CREAȚIUNEA LUMII

(Urmare).

Căci ziua (perioada) a doua poate fi pusă în paralelă cu era azoică, a treia cu era paleozoică, a cincia cu era mezozoică, iar a șasea cu cea kenozoică. Mai greu pot fi puse în concordanță ziua primă și ziua patra. Motivele pe cari le aduc pentru a dovedi că cele 6 zile din tratatul biblic despre creațiune, nu sunt zile obicinuite de câte 24 h, ci perioade mai îndelungate de timp, sunt:

a) În Gen. II. 4, acelaș autor spune: „Această este cartea facerii ceriului și a pământului, când s'au făcut, în care zi a făcut D-zeu ceriul și pământul și toată verdeața țarinei...” Ziua în acest vers nu este privită în sensul obicinuit, fiindcă știm din capitolul anterior, că toate acestea au fost create în mai multe zile, ci considerată ca un period de timp mai îndelungat.

În acelaș senz este luat ebreescul „yom” și în profeția lui Isaia 2, 17, 20.

b) În cosmogonia biblică se spune „se făcu seară și se făcu dimineața ziua întâi, ...ziua a doua, ...ziua a treia, cu toatecă soarele apare abia în ziua a patra. Dar fiindcă ziua naturală este determinată de răsăritul și apusul soarelui, în primele trei zile cel puțin nu poate fi vorba de zile naurale. Dacă se amintește totuși de seară și dimineață, aceste noțiuni pot fi privite pur și simplu

numai ca reprezentând începutul și sfârșitul unei lucrări.

În ziua a șaptea, spune Moise, D-zeu s'a odihnit de toate lucrurile sale. Această zi însă nu-i determinată mai de aproape în limitele celorlalte zile, deci nu este considerată nici ea, ca o zi naturală. Dacă primele 3 zile și a șaptea, nu-s obicinuite, atunci nici a patra, a cincia și a șasea nu-s obicinuite.

c) Și cosmogonia Zend-Avestei spune că D-zeu a creat lumea în șase epoce.

Păreră aderentilor naturaliști este simbolizată în cuvintele cu cari Waagen, fostul profesor de palcontologie la universitatea din Viena își încheie scrierea „Das Schöpfungsproblem“: „Chiar și după mii de ani, învățații nu pot face altceva, decât să constate, că tratatul biblic despre creațiune cuprinde astfel de date, pe cari studiile obositoare din alte domenii trebuie să le confirme. O lucrare mai mare și mai superioară, de o durată mai lungă în domeniul literaturii, decât aceasta, nimeni n'a dat.“¹⁾

Nici această teorie n'a scăpat de filiera criticei, deși obiecțiunile ridicate împotriva ei nu sunt atât de grave. Astfel i se reproșează:

a) Este foarte problematic dacă Moise a înțeles prin expresiunea „yom“ un period de timp, în loc de zi obicinuită. După cât se pare textul biblic nu permite o abatere dela înțelesul obicinuit al cuvântului „zi“. Și mai cu seamă e foarte riscat a sări deodată dela o zi de 24^h la un period de timp de mii, sute de mii, ba chiar milioane de ani.

b) Creațiunea primei zile, creațiunea luminei nu corăspunde nici unei epoci fixate de știință. Iar păreră concordistului Kaulen, că lumina primei zile este independentă de un oarecare corp luminos, și că înlocuește tot atât de bine lumina soarelui, precum azi o poate înlocui lumina electrică, și cea a lui Guandt, că acea lumină, era un fluid luminos, identic cu acel fluid caloric, electric și magnetic, a cărui recentă descoperire este considerată între cele mai strălucite progrese ale științei contimporane, sunt niște simple păreri.

c) Cel mai deficiat punct pentru teoria concordanței este creațiunea zilei a patra, care nici decum nu poate fi împăcată cu știința, fără ca esențial să fie schimbată. Explicarea lui Braun, că în ziua primă soarele era o masă diformă de culoare roșie întunecată, care după ce a trecut prin diferite faze, a ajuns în ziua a patra să aibă forma și strălucirea lui de azi, poate avea vre-o importanță din punct de vedere astronomic, însă stă în contradicție cu Gen. I. 16, unde apriat se spune că D-zeu făcă soarele.

Tot ziua a patra mai prezintă greutatea că prin creațiunea soarelui, desparte creațiunea lumii plantelor de creațiunea lumii animalelor, (fapt care întrerupe procesul evolutiv presupus de știință).

¹⁾ cf. Fruhstorfer „Weltschöpfung und Paradies nach der Bibel“ pag. 21.

În general păreră contrarilor acestei teorii este, că explicările concordistilor fac impresia unei siluiri a textului biblic, pentruca să-l audă vorbind în limba științelor moderne. Rezultatul este că deși par a se strădui să salveze autoritatea bibliei, mai mult îi strică decât îi folosesc, fiindcă de câte ori științele naturale își schimbă poziția și tratatul biblic despre creațiune trebuie să se conformeze acestor schimaări.¹⁾

4. Interperiodismul.

Interperiodismul este o variantă a teoriei concordanței (a periodismului). E cunoscut azi în două forme. Prima, reprezentată prin italianul Barnabit Pini, este o combinație a periodismului, cu interpretarea expresiunii „zi“ din teoria diluvială. Din care combinație rezultă că cele șase zile ale Hexaameronului sunt zile de câte 24^h, însă nu urmează succesiv una după alta, ci sunt intercalate între perioadele geologice. Ordinea creațiunii în acest caz ar fi: primul period geologic, o zi a creațiunii biblice; al doilea period geologic, a doua zi ș. a. m. d.

A doua formă reprezentată prin Thoene este o combinație a periodismului cu interpretarea literală.²⁾ Thoene privește iterativ formulele de încheiere a fiecărei zile din Hexaameron, deci ziua biblică este o zi de 24^h luata în senz iterativ, în realitate însă un complex de zile solare.

Critica aproape nu-i dă importanță Interperiodismului. Și el se lovește de aceeași greutate, ca și concordismul. N'are nici cel puțin avantajul de a fi o teorie savantă.

B) Teoriile idealiste.

1. Idealismul.

Idealismul privește cuvântul „yom“ din tratatul biblic despre creațiune în senz alegoric. Cele șase zile sunt șase momente principale ale activității creatorice, cari se disting între olaltă numai logic. La întrebarea în ce constă distincția ideală, răspunde Idealismul: Hexaameronul se împarte în două părți, în două ternare, cari se acoperă între olaltă. În primul ternar se descrie opera de distincție, în al doilea opera de împodobire. Singuritele sfere ale creațiunii sunt întâi despărțite între olaltă, iar

¹⁾ Peters „Bibel und Naturwissenschaft“ p. 16.

²⁾ Thoene „Der bibl. Schöpfungstag“ p. 58, cf. Dr. K. Fruhstorfer „Weltschöpf. u. Paradies nach der Bibel“ p. 25

apoi sunt împodobite, sunt populate — iată distincția logică, ideală.

Momentele esențiale ale activității creatoare divine, sunt expuse în forma alor 6 zile de activitate, fiindcă autorul biblic intenționează să prezinte activitatea creatoare a lui D-zeu, ca prototip al activității omenești dintr'o săptămână. Deci Hexaemeronul nu ne expune mersul faptic al creațiunii, cele șase zile nu sunt șase durate determinate de timp. Gruparea și precizarea duratei celor șase momente creatoare după părerea idealiştilor este o problemă de care are să se ocupe știința.

[În timp ce teoriile istorice în special, interpretarea literală și concordismul văd în cele șase zile ale creațiunii biblice, o expunere istorică, presupunând că D-zeu a creat lumea fie în 6 zile de câte 24 h, fie în șase perioade mai lungi de timp, idealismul crede că în Hexaemeron avem numai o împărțire a momentelor creațiunii. Drept urmare singuritele momente creatoare au putut fi realizate concomitent, ori succesiv. Astfel că spre ex. creațiunea lumii animale n'a trebuit să urmeze cu necesitate în ziua a cincia și a șasea, a putut fi mai înainte, chiar concomitent cu creațiunea lumii plantelor.]

Cei mai vechi reprezentanți ai interpretării idealiste, au fost unii dintre teologii Alexandrini și fericitul Augustin.

În timpul mai nou teoria a fost profesată de: Joh. David Michaelis († 1791) „Übersetzung des A. T. mit Anmerkungen“; Johann Bapt. Baltzer († 1871) „Biblische Schöpfungsgeschichte“; Fr. Heinrich Rensch „Bibel und Natur“; P. Schanz „Das Alter des Menschengeschlechtes nach der Hl. Schrift“; Bern. Schäfer „Das Diluvium in der Geologie“, „Das Diluvium in der Tradition der Völker“. Împotriva Idealismului se poate obiecta:

a) Tocmai scopul tratatului biblic despre creațiune, urmărit de aderenții acestei teorii, pretinde ca zilele creațiunii să fi urmat în ordinea în care sunt expuse.

b) Este eronat a spune că cele 6 zile ale creațiunii, corăspund la 6 momente creatoare, când de fapt sunt opt.

c) Din punct de vedere exegetic teoria aceasta se abate prea mult dela text, căci cu dreptul observă Hummelauer: ¹⁾ „Greutatea care pretinde deslegate este tocmai aceasta, cum ar putea spune D-zeu, că în prima zi a creat lumina, în a doua firmamentul...; când în realitate n'a creat lucrurile în această ordine, nu le-a creat în 6 zile. Hexaemeronul nu accentuează numai actele creatoare, ci și ordinea zilelor creațiunii“.]

2. Concordismul ideal.

Precum însuș numele ei dovedește, este o combinație a concordismului cu idealis-

mul, prin care alături de interpretarea idealistă a Hexaemeronului, se admite în liniiamente generale și sensul lui istoric.

[Între aderenți se consideră: B. Schäfer „Bibel und Wissenschaft“; Schanz „Apologie“; Hetzenauer „Commentarius in Librum Genesis“.

Pentru a înțelege mai de aproape mobilul acestei teorii, citez explicarea pe care o dă Schäfer tratatului biblic despre creațiune:

În Hexaemeron avem două ternare, cari nu urmează unul altuia, ci merg alături. În care caz ziua a patra merge paralel cu ziua primă, a cincea cu a doua, a șasea cu a treia, și toate greutatețile sunt înlăturate. Apariția animalelor de apă este anterioară apariției plantelor de uscat, fapt care împăciuieste bibliă cu paleontologia, care pretinde că animalele apar deodată cu plantele, cel puțin în mări. Lumina și corpurile luminoase deasemenea apar deodată, căci activitatea creatoare a zilei prime este despărțită de cea a zilei a patra numai logic, nu și cronologic. Dacă totuși în Hexaemeron se vorbește separat despre lumină și despre luminători, are a se atribui împărțirii artistice a expunerii mozaice, în opera de distincție și opera de împodobire. În prima zi a primului ternar apare lumina după activitatea ei asupra pământului, în prima zi la al doilea ternar, este vorba tot despre lumină după izvorul ei, corpurile cerești cari împodobesc regiunile de sus. Dacă în fine creațiunea luminei ocupă locul prim în întreaga operă a creațiunii, se motivează nu numai prin faptul, că lumea animală despre care se vorbește imediat este avizată la lumină, ci și fiindcă autorul voește să înfățișeze ziua din săptămâna creatoare ca prototip pentru săptămâna activității omenești, căci ziua fără lumină este ceva în sine contradictoric.

Tocmai fiindcă tratatul biblic în săptămâna divină voește să ne înfățișeze un tablou pentru săptămâna omenească, folosește noțiunea zi, chiar dacă ar fi vorba de perioade de timp mai lungi decât le stabilește știința.

Punctele slabe ale explicării lui Schäfer sunt:

Dacă considerăm ziua a cincia ca mergând alături de ziua a doua, întreaga lume a pasrilor ar fi trebuit să piară, din lipsa de alimente și de loc pentru odihnă.

Vorbind de două ternare paralele, avem de a face numai cu activitatea creatoare a celor trei zile, pe când Geneza precizează că au fost șase zile.

Spre deosebire de Schäfer, un alt aderent al acestei teorii (Hetzenauer), identifică zilele din Hexaemeron cu perioadele, cari însă n'ar fi înfățișate în ordine cronologică, ci ideală, în timp ce operă de distincție îi urmează cea de împodobire, celei generale cea specială, celei mai puțin perfecte, cea absolut perfectă.

Moise ar înfățișa activitatea divină, precum evang. Matei înfățișează activitatea Mântuitorului într'o ordine istorico-dogmatică, ideală, iar nu în ordine cronologică.

¹⁾ „Nochmals der biblische Schöpfungsbericht“ p. 74.

Pe lângă obiecțiunile aduse lui Schäfer, lui Heizenauer i-se mai aduc și cele ridicate împotriva concordismului propriu zis].

(Va urma).

Muntean

Scoala de Dumineca.

— Serbarea din parohia Bălan. —

Poporul nostru dela sate, mai are încă în sufletul său o părticică neatinsă de petele negre ale indiferentismului moral și necopleșită de grijile prea exagerate pentru materialismul zilelor noastre.

Această părticică de suflet țărănesc, sănătoasă și curată, — așa după cum a lăsat-o Dumnezeu în firea românului înfrățit cu câmpul și coarnele plugului, — avem s'o păstrăm intactă în mod vrednic de biserica noastră drept măritoare ortodoxă română. Pentru a păstra nealterat tot ce e bun și nobil în sufletul păstorilor, Mântuitorul prin biserica Sa, ne-a pus la îndemână cele mai eficace mijloace și pline de darul divinității. Celebrarea serviciului divin cu însuflețire și fact, dese predici cu temeinicie și miez apostolic, Sf. Taine cu deplină conștiințiozitate și zel îndeplinite, etc.... sunt toate, atât după forma lor estetică și atrăgătoare, cât și după fondul lor educativ-moral-religios, mijloace potrivite. Adăugându-se la acestea destoinicia preotului, justificată prin purtări și fapte alese, demne de chemarea sa; nu ne putem îndoii de un rezultat sigur întru păstrarea credinței și datinelor bune creștinești. Cu toate acestea, experiența de după războiul mondial, pas de pas ne indică necesitatea de multiplicare a forțelor și mijloacelor pentru ridicarea sufletească a poporului nostru.

Aici, de sine, se cere imperativ a eși din cadrele activității noastre de până acum la o muncă mai vastă extra-bisericască.

Cercurile religioase aparținătoare „Asociației Andrei Șaguna“ (vorbesc în special de cercul nostru) acelaș scop l'ar urmări: propaganda culturală religioasă, — dacă nu s'ar mărgini și ele mai mult la partea ceremonială. Slujba în sobor, sfințirea apei, sf. Maslu și altele; săvârșite exact după prescrierile tipicului; răpesc aproape toată vremea, așa, că predica și

vre-o conferință ajung pe când puterea de încordare a atenției ascultătorilor e slăbită. Deci ne mai trebuie ceva, ca o parte întregitoare a nizuințelor de înaintare și progres.

Acest ceva ar fi: „Școala de Dumineca“.

— În după amiezile de Dumineci și sărbători, luinea satelor, de ambele sexe, cu mic cu mare, se vor aduna la școală. Toți cei înscriși vor forma efectivul elevilor „Școalei de Dumineca“, iar preotul devine învățătorul lor.

Un program bine întocmit și practic; o predare metodică-didactică, atrăgătoare și cu simț, va aduce necondiționat un rezultat bun: întru înțelepțirea minții și refacerea sufletelor în direcția prestigiului vieții noastre creștinești.

Un astfel de început de muncă extra-bisericască am avut plăcerea să vedem la examenul elevilor „Școalei de Dumineca“ din parohia Bălan, protopopiatul Unguraș, ținut în 21 Aprilie 1929.

Parohul local, părintele Ioan Pop, la bătrânețele sale, a încins brăul dorului de muncă extra-pastorală — ceea ce-i aduce cinste și laudă, iar nouă celor mai tineri pildă și îndemn. Sf. Sa a înființat „Școala de Dumineca“ adunând în jurul său tineretul satului. Le-a predat cunoștințele practicei liturgice — surprinzându-ne cu'n examen bine reușit.

A participat un număr frumos de intelectuali din loc și jur, în frunte cu P. O. D. Joil Ghiurișan, protopopul tractului.

Preotul Petru Nicola din Sâmpetru Almașului, prin o cuvântare bine simțită, instructivă și atrăgătoare, a dat îndemn de continuarea muncii de felul acesta. Aducând cuvinte de recunoștință harnicului preot Ioan Pop, mulțumește și laudă tineretul pentru ascultarea dovedită la glasul chemării părintelui lor sufletesc.

Di notar cercual din Bălan, Cornel Georgea, a vorbit în numele Casei culturale „Episcopul Nicolae Ivan“, exprimând plăcuta impresie ce ne-a cauzat acest examen și distribuind opt cărți de rugăciuni și povestiri morale — din partea Casei culturale — drept premiu celor 8 elevi distinși prin purtarea, diligența și

cunoștințele arătate cu ocaziunea acestui examen.

Toți ne-am depărtat cu impresii bune, împărtășiți fiind și de distracția ce ne-a produs corul tineretului din Bălan, condus cu destulă măiestrie de acelaș preot silitor.

Cu procsima ocaziune, mă voiu nizuî a prezenta în coloanele revistei noastre „Renașterea“ o programă analitică de instrucție, așa după cum o cred eu că va fi utilă pentru „Școala de Dumineca“.

V. Cricoveanul.

Ședințele Sf. Sinod.

Sf. Sinod s'a deschis în ziua de 23 Maiu c., prezenți fiind aproape toți membrii săi. S'a discutat mai întâi chestiunea concordatului și declarația ce urma să se cetescă în Senat. Cu redactarea și cetirea declarației a fost încredințat I. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae Bălan.

În ședința a doua de sub prezidenția I. P. Sf. Patriarh, Sf. Sinod și-a însușit declarația cetită în Senat în chestiunea concordatului, felicitând pe I. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae și hotărând tipărirea acestei declarații-protest.

S'a discutat chestiunea întocmirii unui nou ante-proiect de lege pentru organizarea învățământului teologic, deoarece în cel întocmit de comisiunea de pe lângă Min. de Culte, nu s'a ținut seama de complecta autonomie a Bisericii. S'a ales o comisiune compusă din I. P. S. S. Mitropoliți al Ardealului, Bucovinei, Episcopului Râmnicului, Hotinului și arhireul Vasile Stan.

I. P. S. Sa Episcopul Ciorogariu a depus raportul privitor la reorganizarea Sf. Sinod, potrivit legii de organizare bisericească.

În ședințele ce au urmat s'a discutat normele de pensionarea preoților. La propunerea I. P. S. Mitropolitul Bălan, Sf. Sinod a aprobat următoarea soluție:

1. Biserica prin organele sale eparhiale administrative are dreptul să decidă pensionarea preoților.

2. Pensionarea se va face în caz de neputință fizică, intelectuală și morală, fie la cererea proprie a preotului, fie din oficiu.

3. În ambele cazuri, înainte de a da sentințe, organele eparhiale administrative, vor cere avizul medical.

4. La cererea proprie pot să iasă la pensie preoții cari au îndeplinit condițiile generale ale legii pensiilor, însă cu încuviințarea organelor eparhiale administrative.

5. Se va interveni la Ministerul Finanțelor, casa pensiilor, ca să se introducă în lege aceste norme cu privire la pensionarea preoților.

S'a primit propunerea P. S. Episcopului Ghenadie al Buzăului, ca Institutul Biblic să tipărească cuvântarea I. P. Sf. Patriarh Regent, rostită la Alba-Iulia și să se împartă gratuit în popor.

În ședința a 5-a s'a primit propunerea P. Sf. S. Episcopului Ciorogariu de a se interveni printr'un memoriu la guvern să nu mute episcopia unită din Gherla la Cluj, căci această mutare ar însemna o demonstrație împotriva bis. ortodoxe. P. S. Sa Episcopul nostru Nicolae a fost delegat să întocmească acest memoriu.

S'a hotărât să se ceară Min. de Culte ca în comisiunea bugetară să se numească și membrii clerici ortodoxi în proporția numerică a credincioșilor.

După sfârșitul ședinței, Sf. Sinod a dat următorul comunicat referitor la articolele apărute în unele ziare bucureștene împotriva câtorva prelați:

Sf. Sinod cu profundă durere și cu adânc regret a luat cunoștință de o seamă de articole lipsite de demnitate și de cuviință la adresa bisericii și a ierarhilor ei, publicate în câteva organe de publicitate, prin care se încearcă scăderea prestigiului bisericii și a autorității conducătorilor ei.

Aceste manifestațiuni menite să tulbure legăturile duhovnicești între credincioșii bisericii ortodoxe și păstorii ei sufletești, sunt cu atât mai dureroase întru cât derivă dela persoane cari pretind a se numi fii credincioși ai bisericii ortodoxe și având îndatorirea a respecta înșiși și a face prin scrisul lor și pe alții să respecte deciziunile autorității supreme eclesiatice.

Sf. Sinod se vede nevoit să condamne acest abuz săvârșit în numele libertății de presă, exprimându-și în acelaș timp nădejdea, că fără a fi silit să recurgă la mijloace mai aspre pentru vindecarea răului, aceste rătăcirii vor dispărea dela sine spre binele și propășirea pașnică a bisericii.

☞ CONFERINȚE PREOȚEȘTI ȘI CERCURI RELIGIOASE ☞

Protopopiatul Huedin.

O zi de înălțare sufletească a fost cea din 5 Maiu, cu ocaziunea ținerii conferinței de primăvară a preoțimii tractului Huedin în parohia Bedeciu, cu un program foarte bogat.

S'a oficiat sfânta Liturgie, iar la sfârșit parastas, de către preoții N. Făt, I. Roșca, G. Miulescu, în frunte cu P. On. prot. tractual A. Muntean, care a rostit predica bine încheată despre evangelia Duminecii Orbului din naștere, scoțând în relief orbirea sufletească ce caracterizează lumea de astăzi.

După masă P. On. protopop deschide ședința, îndemnând preoțimea la muncă cinstită și desinteresată, stăruind mai ales în jurul anumitor probleme pastorale de actualitate. Urmează constituirea ședinței, se constată cari preoți sunt absenți, apoi se trece la ordinea zilei. Preoții prezintă raportul în scris „Situația rel. morală a parohiei“. După mici discuții la orele 3^{1/2} preoțimea trece în sala școlii primare, care era ticsită de popor, bărbați, femei și copii, precum și învățătorii din loc. Tocmai atunci au sosit și distinșii oaspeți dnii Dr. Sebastian Stanca, cons. eparhial și Dr. F. Pașca, prof. la Academia Teologică, care veneau dela Mănăstireni, fiind acolo delegați și auzind că'n parohia vecină se ține conferință preoțească, cu dragoste au venit în mijlocul nostru, fiind primiți cu urale de popor.

A urmat apoi conferința părintelui G. Miulescu despre: „Credința ortodoxă în raport cu sectarismul“. A fost ascultată cu atențiune, fiind lucrată temeinic. Vorbește apoi dna Georgescu, președinta filialei Societății ort. a femeilor române din Huedin cu multă însuflețire, despre legea românească, adresându-se mamelor pentru creșterea copiilor lor, aducând multe exemple frumoase din trecutul neamului nostru.

Ar fi bine ca frații preoți să stăruie ca'n această societate să intre și femeile dela sate, cunoscând cu toții binefacerile ce le-a adus țării și bisericii.

Știindu-se că'n parohia Bedeciu s'a încuibat sectarismul ia cuvântul dl consilier Dr. S. Stanca cu competența cunoscută în ale sectarilor, într'un limbaj popular, cu citate din biblie și exemple potrivite din viața poporului, combate foarte frumos învățăturile rătăcite ale sectarilor, rugându-i și pe aceia ce s'au rătăcit să se reîntoarcă în sânul bisericii strămoșești.

Mai vorbește dl profesor Dr. I. Pașca despre taina preoției și Venerării Născătoare de D-zeu, combătând ideile contrare ale sectarilor. Ia cuvântul și preotul V. Roșescu din Mănăstireni, spunând unele întâmplări cu sectarii din parohia sa.

Preotul locului T. Sava ia cuvântul mulțumind distinșilor oaspeți, precum și preoților cari au venit în mijlocul parohienilor săi, lămurind pe deplin ideile rătăcite ale sectarilor, crede spune sfinția Sa că oile rătăcite din turma sa iarăși vor reveni.

Apoi preoții trec la biserică, unde se săvârșește vecernie, iar la sfârșit „Paraclisul Maicii Dlui“ cântat de preoți, fiind ascultat de credincioși cu multă eylvavie. După toate aceste conferința ia sfârșit.

Pretutindeni se observa mare sete după cuvântul lui Isus, preotul trebuie să se ni-zuiască cu pricepere a adăpa sufletul credincioșilor, vărsând în el duhul evangheliei lui Christos.

Pr. I. Roșca.

* CRONICA *

Știre personală. P. S. Sa Episcopul nostru Nicolae s'a înapoiat dela București în 30 Maiu la reședința sa.

O vizită rară. Alteța Sa Regală Principesa Ileana a sosit la Cluj Sâmbătă, în 1 Iunie, unde va conferenția și cerceta institutele religioase și de cultură. Toate autoritățile locale o au întâmpinat în ținută de sărbătoare. Din acest prilej sosesc aici și domnii miniștrii Dr. A. Vaida și Dr. Sever Dan.

Predică în Catedrală. Duminecă, în 9 Iunie, va predica Pr. Ioan Goron, spiri-tualul Acad. teologice.

Cursuri de apicultură se vor ținea la școala de agricultură din Turda, din 8—

15 Iulie 1929. Se primesc 50—60 persoane: învățători, preoți, brigadieri silvici, agricultori și personalul Min. de agricultură. Auditorii primesc locuință și masă în localul școlii gratuit. Inscriserile se fac la Direcț. școlii de agr. din Turda și la Direcț. Gen. a Indrumărilor Agr. din Ministerul Agriculturii cu 10 zile înainte.

O biserică ortodoxă la Blaj. La Congresul Soc. ort. naț. a fem. române ținut la Bacău, dna Angela Ghețu, președinta filialei din Blaj, a arătat lupta începută pentru întărirea ortodoxismului în acele părți. Fiindcă abea avem o mică capelă cu un preot bătrân, dorința principală e să se zidească o biserică și să aibă un slujitor care prin activitatea sa să ridice prestigiul bisericii noastre strămoșești. Dna Al. Cantacuzino donează 25.000 Lei pentru biserica ort. din Blaj, Col. Voiculescu 1000 Lei, P. S. Sa Episcop Triteanu 10.000 Lei, promițând că va comunica I. P. S. Mitropolit al Ardealului situația bis. ort. din Blaj. Ne bucurăm de această frumoasă inițiativă și i dorim deplin succes de realizare.

PARTEA OFICIALĂ

CONSILIUL EPARHIAL ORT.-ROM. DIN CLUJ

Nr. 3796—1929.

ORDIN CIRCULAR

Administrația Financiară din Cluj ne avizează că nu va plăti nici un salariu în cursul lunii Iunie a. c. dacă nu vom dovedi că titularii au solvit toate impozitele în special impozitul global, pe semestrul I. 1929 (Ianuarie—Iunie).

În consecință ordonăm că toți salariații acestei eparhii preoți, funcționari, profesori etc. să-și achite fără amânare impozitul pe semestrul I. 1929 și să ni se înainteze aici recipisele de plată până cel mult la 15 a lunii Iunie 1929, cunoscând că dacă nu primim aceste recipise nu ni se achită salariile și vom fi siliți să ometem din state pe cei găsiți în restanță la acea dată.

Cluj, la 28 Maiu 1929.

Consiliul Eparhial.

Nr. 3582—1929.

CIRCULARĂ

Invităm pe toți preoții cari împlinesc în cursul anului 1929, cinci, (5) zece, (10) cincisprezece, (15) douăzeci, (20) ani de serviciu bisericesc și școlar, să-și înainteze cererile pentru o nouă gradatie până la ziua de 30 Iunie a. c., prin oficiile protopopești, Consiliului Eparhial. La cerere se vor aclude certificatele de serviciu precise, indicând și eventualele întreruperi de serviciu. — Notăm că gradatiile nereclamate în termen, nu se pot acorda ulterior.

Cluj, la 17 Maiu 1929.

Consiliul Eparhial.

Nr. 1469—1929.

Mulțumită publică.

La fondul pentru zidirea Catedralei am mai primit următoarele danii și colecte:

Dr. D. A. Olariu, farmacist, Cluj	15.000 L.
Raveca Onosi, Cluj	5000 "
Ocolul silvic, Isticeu-Gurghiu	2500 "
Ocolul silvic, Scorțeni-Bacău	2020 "
Pr. Iuliu Balan, Blăjenii de sus	2000 "
Parohia Toplița	2000 "
Camera agricolă, Cluj	2000 "
Ocolul silvic, Năsăud	1500 "
Ocolul silvic, Câmpeni	1400 "
Pr. Ioan Ciuhan, Rîșca	1200 "
Ocolul Silvic, Dobrești-Bihor	1120 "
Banca „Ardeleana“, Orăștie	1000 "
Ocolul silvic, Bistrița	860 "
Ocolul silvic, Vâlscar Argeș	797 "
Ocolul silvic, Nistru-Orhei	650 "
Pr. Nic. Radu, din Mihai Viteazul	541 "
Pr. Ion Frâncu, Cetea	500 "
Pr. Vasile Macsa, Gârbova	400 "
Ocolul silvic, Aiud-Alba	360 "
Ocolul silvic, Jiblea Cozia-Argeș	320 "
Ocolul silvic, Bicaz-Ciuc	320 "
Ocolul silvic, Bravica-Orhei	300 "
Ocolul silvic, Târgoviște-Dâmbovița	290 "
Ierom. Iustin Cristea-Ampoia	215 "
Pr. Axente Tomuș, Vidra	200 "
Pr. Gheorghe Danciu, Trestia	150 "
Ocolul silvic, Cărbunefști-Gorj	126 "
Ocolul silvic, Turda	110 "
Ocolul silvic, Lozova-Chișinău	100 "
Ocolul silvic, Caransebeș	95 "

Total . 44.074 L.

Colecta anterioară . 4.388.368 L.

Total general . 4.432.442 L.

Marinimoșilor donatori le exprimăm mulțumita noastră și pe această cale.

Cluj, la 2 Martie 1929.

Consiliul Eparhial.